Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

(WOMEN'S ROLE IN THE DEVELOPMENT FORWARD SUFFICIENCY ECONOMIC PHILOSOPHY IN WAT SAPAN, COMMUNITY, MEUANG DISTRICT, CHAINAT PROVINCE.)

อุษณีย์ สุวรรณ์ (MISS ASANEE SUWAN) *
รศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา (NARIN SUNGRUGSA)**
ผศ.ดร.นพพร จันทร์นำชู (NOPPORN CHANTARANAMCHU)**
ผศ.ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม (WANNEE BOONKUM)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1)ศึกษาระดับบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท 2) เปรียบเทียบบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล 3) ศึกษาระดับของปัจจัยสนับสนุนของสตรี ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท และ4) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการศึกษาในเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการเลือกแบบเจาะจง คือสตรีในชุมชนวัดสะพาน จำนวน 20 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน พัฒนากรอำเภอ จำนวน 1 คน กลุ่มแกนนำชุมชน จำนวน 5 คน และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน รวม 28 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท ในภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวัฒนธรรม รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสังคม

2. การเปรียบเทียบบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพการสมรสและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. ระดับของปัจจัยสนับสนุนของสตรีในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการรับรู้ พบว่า การรับรู้ของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่างๆ นั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านความตระหนักของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความตระหนักของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านการปฏิบัติตัวของผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการปฏิบัติตัวของผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. แนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท ได้แก่ 1) ภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องของการจัดทำโครงการต่างๆ โดยการลงพื้นที่เข้าไปติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อจะให้ให้ความช่วยเหลือได้ตรงประเด็น และควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ด้านความรู้ การฝึกอบรม เงินทุน ให้มากยิ่งขึ้น 2) ผู้นำชุมชน ควรหาช่องทางในการส่งเสริมด้านเงินทุนต่างๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น การติดต่อขอทราบข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่างๆ จากองค์กรภาครัฐ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และควรนำปัญหาและความต้องการของชุมชนเข้าที่ประชุมในระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด เพื่อขอคำปรึกษาและขอความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ 3) ประชาชนในชุมชน ควรรักษามาตรฐานและขยายเครือข่ายการดำเนินการในลักษณะของชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการขยายความรู้ ปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการให้หันมาดูแลครอบครัว ดูแลเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: บทบาทสตรี/ การพัฒนาชุมชน/ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/ชุมชนวัดสะพาน/อำเภอเมือง/จังหวัดชัยนาท

Abstract

This research aimed to 1) study on levels of the roles of women in the context of development in accordance with the philosophy of sufficiency economy in Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province, 2) compare roles of women among each classification of personal characteristic, in the context of development in accordance with the philosophy of sufficiency economy in Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province, 3) study on levels of supporting elements for women in Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province and 4) study on methods of developing the roles of women in accordance with the philosophy of sufficiency economy in Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province.

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

The studies were conducted by both quantitative and qualitative means. Under the quantitative means, samples used for the research are members of Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province (175 people); questionnaire is a research tool used; data analysis measurements are frequent allocation, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Under the qualitative means, the research was conducted by way of and analysis on documents and in-depth interviews with 28 key interviewees (i.e. 20 women in Wat Sapan Community, one village headman, one community development administrative officer, five community leaders, and one local scholar); the selection method used is specific selection method.

The followings are the results of the research:

1) The levels of the women's roles in community development in accordance with the philosophy of sufficiency economy of Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province, in a general view, was at high level. Cultural aspect ranks No I with the highest average scow, followed by economic aspect. The aspect with the lowest average score was social aspect.

2) The comparison of women's roles among each classification of personal characteristic, in the context of development in accordance with the philosophy of sufficiency economy in Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province, it shows that people having differences in age, educational level, occupation and income are significantly of different opinions towards roles of women in the context of development in accordance with the philosophy of sufficiency economy. This difference was at statistically significant level of 0.05. However, marriage status and length of time on living do not affect the difference in opinions.

3) Levels of supporting elements for women in Wat Sapan Community, Muang District, Chainat Province in the context of community development in accordance with the philosophy of sufficiency economy were classified into four aspects as followed. 1) People's recognition has an average score at medium level. 2) Awareness of people has an average score at high level. 3) People's participation has an average score at high level. 4) Practice of leaders affecting community development has an average score at the high level.

4) Regarding ways of developing roles of women in Wat Sapan Community in accordance with the philosophy of sufficiency economy, it was found that 1) government sector should pay attentien to continuity of projects and increase its participation in promoting and supporting with regard to knowledge, training, and financial supports. 2) Community leaders should seek available information and provide then to the people in the community, for example, contacting government agencies to obtain information on available supports. 3) People in the community should maintain standards and expand the networks on operation of

sufficiency economy community and apply the philosophy of sufficiency economy in their everyday lives.

Keywords : The development / Women's Role/ Sufficiency Economic Philosophy/ Wat Sapan Community/ Meuang District/ Chainat Province.

บทนำ

วัฒนธรรมทางสังคมและการปกครองของประเทศไทยนับแต่โบราณมา ไม่เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาททางการปกครองได้เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือ สตรีไทยถูกจำกัดบทบาทสิทธิและเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ในวงแคบๆ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อ ค่านิยมที่จะให้สตรีเก็บตัวอยู่แต่ในบ้านดูแลครัวเรือน แต่ในปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ได้มีส่วนในการผลักดันให้บทบาทสตรีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ภายใต้ภาวะของการแข่งขันทางสังคมและค่าครองชีพ ที่สูงขึ้น ทำให้สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีไทยแสวงหาความรู้และแสดงความสามารถมากขึ้น สตรีได้เรียนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม และเริ่มมีบทบาทนอกบ้าน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆทั่วไป (กิตติสันติ์ ทัตตะพันธ์, 2553 :1) อย่างไรก็ตาม สตรีไทยยังเผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและความไม่เท่าเทียมทางเพศในเรื่องค่าจ้าง สตรีไทยบางคนยังมีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อของการถูกข่มขืน การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี และรูปแบบอื่นของความรุนแรงในครัวเรือนและอาชญากรรมทางเพศ การที่จะพัฒนาสตรีจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองโดยเริ่มต้นจากครอบครัวของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุข พึ่งตนเองอย่างมีอิสรภาพอยู่อย่างพอเพียง โดยการนำเอาแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางสำคัญในการดำรงชีวิต

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ "ความพอเพียง" หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงคือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ (นิวัต ศลศิลป์ชัย, 2551: 1)

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546:9-11)ได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีอยู่อย่างพอเพียง และเพียงพอเพื่อตามให้ทันกับสมัยยุคโลกาภิวัตน์ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข็มแข็ง สังคมสันติสุข โดยพันธกิจของแผนนี้จะเป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดี อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ดุลยภาพของความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ต่อมาได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546:9-19)โดยการกำหนดนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี (Thai women Empowerment Funds) เพื่อเป็นการขับเคลื่อนกลุ่มสตรีในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้เพื่อการพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ การเพิ่มบทบาทและสร้างภาวะผู้นำสตรีการณรงค์ให้สังคมเข้าใจปัญหาสตรีในทุกมิติ และสวัสดิการให้แก่สตรี รวมถึงการพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรีการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำและการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ โดยผ่านองค์กรสตรีในทุกจังหวัดของประเทศไทย โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 โดยใช้แนวคิดให้องค์กรของประชาชนเป็นฐานรองรับความรับผิดชอบในการปฏิบัติการการใช้ประโยชน์และการดูแลรักษา และยึดแนวนโยบายจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาสตรีระยะยาวและนโยบายกระทรวงมหาดไทย เป็นหลักในการวางแนวทางในการพัฒนาสตรีในระยะแรก ๆ การดำเนินการพัฒนาสตรีได้เน้นเรื่อง คหกรรมศาสตร์และการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ๆ เพื่อเพิ่มพูนรายได้และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดนโยบายการพัฒนาสตรีไปสู่ลักษณะสตรี ที่พึงประสงค์ โดยให้มีความพร้อมใน 3 ด้าน คือ คุณลักษณะส่วนตัวชีวิตครอบครัวและการมีส่วนร่วมในสังคม โดยกระตุ้นให้สตรีในชนบทมีความคิดริเริ่มมีความขยันหมั่นเพียรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้มีลักษณะเป็นผู้ที่สามารถจะช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้รวมทั้งมีความรู้ในการประกอบอาชีพและมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมด้วย (กิตติสันติ์ ทัตตะพันธ์, 2553 :1)

ในเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนานั้น ได้มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้ เช่น ชาญชัย เพ็ชรประพันธ์กุล (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550: 25) โดยทำการศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศไทย จากแนวปรัชญาสู่การนำไปปฏิบัติจริง ผลการศึกษาพบว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ในการอธิบายปัญหาการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง พร้อมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยสามารถใช้ได้ดีกับสังคมในทุกรูปแบบนอกจากนี้ สุขสรรค์ กันตะบุตร (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550: 26) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการตรวจสอบกิจกรรมทางธุรกิจขององค์กรธุรกิจไทยหลาย ๆ แห่ง จากหลายอุตสาหกรรมด้วยกัน คือ ธุรกิจขนาดกลางและย่อม 296 แห่งจากอุตสาหกรรมหลัก 6 กลุ่ม ของประเทศ ผลจากการศึกษาพบว่า องค์กรธุรกิจไทยเหล่านี้มีแนวทางในการดำเนินกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันซึ่งสวนทางกับแนวทางในการดำเนินธุรกิจกระแสหลัก แนวทางเหล่านี้ยังสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ 1) มองการณ์ไกลในการบริหารจัดการธุรกิจ ไม่มุ่งหวังเพียงแต่การ

สร้างกำไรสูงสุดในระยะสั้น 2) ตระหนักในคุณค่าของพนักงานอย่างจริงใจและมีการปลดพนักงานในช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปีพ.ศ.2540 3) มีความรับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรมต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจที่หลากหลาย รวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยแสดงให้เห็นประจักษ์ทางกิจกรรมทางธุรกิจที่ดำเนินอยู่และ 4) พัฒนานวัตกรรมในผลิตภัณฑ์และขบวนการในการดำเนินงานจะเห็นได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เป็นสากล และสามารถนำมาปรับใช้ได้กับทุกกลุ่มชนทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน

ชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีสตรีเป็นผู้นำชุมชนและมีการรวมกลุ่มสตรีโดยผลักดันให้ชุมชนเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นปี 2554 และเป็นกลุ่มขับเคลื่อนให้คนในชุมชนหันมานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ ผลการการขับเคลื่อนให้ชุมชนหันมานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันทำให้ชาวบ้านชุมชนวัดสะพานไม่ค่อยมีการอพยพแรงงานไปทำงานนอกชุมชน การมีผู้นำชุมชนที่เข็มแข็งจึงนำมาสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน บทบาทของสตรีจะพลิกขึ้นมาเป็นผู้นำ จากช้างเท้าหลัง เป็นช้างเท้าหน้า พลังสตรีทั่วประเทศพร้อมจะน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างครอบครัวให้แข็งแรงเพื่อเป็นฐานของสังคมในอนาคตต่อไปอย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านและจังหวัดต่างๆ เพื่อความเป็นอยู่ที่เพียงพอ และความพอเพียงต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed method research) เพื่อเป็นการสำรวจ หาคำตอบปัญหาการวิจัยในภาพรวม โดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท และศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) คือชาวบ้าน และมีที่เกี่ยวข้องกับโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่วิจัยนี้ ในการดำเนินงานโดยผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ กระทำโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย (Descriptive)ที่ได้จากการสัมภาษณ์ บันทึกเสียงและจดบันทึก จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)โดยการอ่านทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้มา และกำหนดประเด็นหลัก จัดหมวดหมู่ข้อมูลและตีความเชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบความหมายและข้อมูลของแต่ละคน แต่ละด้านว่ามีความละเอียด สมบูรณ์เพียงพอหรือไม่ นำไปสู่การเรียบเรียงเนื้อหา เพื่อหาข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมา และการวิเคราะห์โดย การจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ ทั้งโดยวิธีที่ใช้แนวคิดทฤษฎี คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดต่างๆในเหตุการณ์หนึ่งๆเช่น การกระทำ ความหมาย ความสัมพันธ์ หรือสถานการณ์

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนของสตรี ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทแตกต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรต้น (Independent Variables) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ 2)ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การรับรู้ ความตระหนัก การมีส่วนร่วม และผู้นำ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งศึกษาเฉพาะพื้นที่ชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่1 มิถุนายน 2557 – 30 กันยายน 2557 เป็นเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท โดยศึกษาจากบทบาทกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ 1 - 30 พฤศจิกายน 2557 เป็นเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาสามารถเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทให้แก่หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีความสนใจและเกี่ยวข้อง นำผลการศึกษาเรื่องบทบาทสตรีที่เกี่ยวกับการ

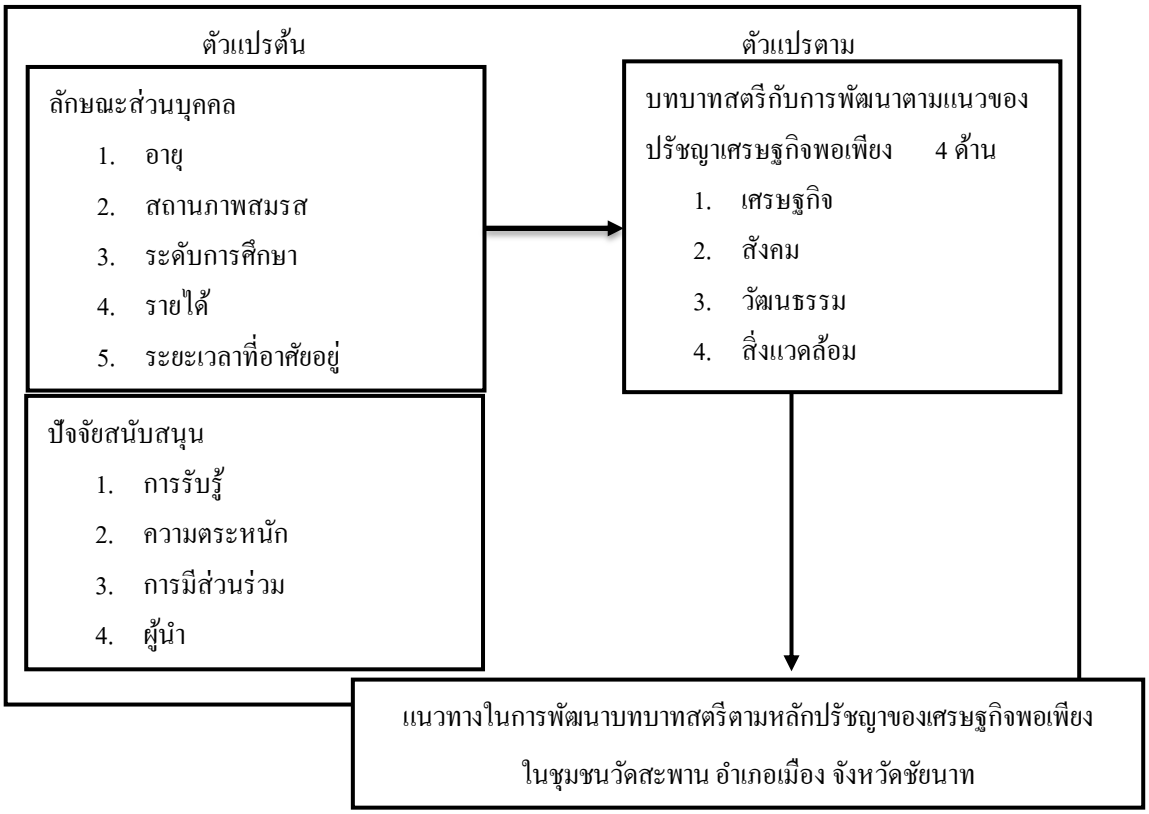
พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทไปปรับใช้เป็นแนวทางในการวางแผนประกอบการ พิจารณาในการทำงานพัฒนาสตรีของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้บูรณาการแนวคิดที่ได้ศึกษาจาก นพพร เมธีอนันต์กุล (2549), วารุณี ชินวินิจกุล (2549), จริยา สุพรรณ (2548),และ อภิชัย พันธเสน (2549) ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual framework) ได้ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent variable) ได้นำปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสนับสนุน มาเป็นตัวแปรต้น โดยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพรสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ และปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การรับรู้ ความตระหนัก การมีส่วนร่วม และผู้นำ

ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยสามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research)โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1) วิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อเป็นการสำรวจ หาคำตอบปัญหาการวิจัยในภาพรวม โดยใช้แบบสอบถามกับสตรีที่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 175 คน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

2) วิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ 1) สตรีในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 20 คน 2) ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 1 คน3) พัฒนากรอำเภอ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 1 คน4) กลุ่มแกนนำชุมชน จำนวน 5 คน และ 5) ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ สตรีที่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำนวน 320 คน ผู้วิจัยได้คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่ มอร์แกน (R.V. Krejcie และ D.W. Morgan) (อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, 2554, หน้า 283) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของสตรีที่มีต่อบทบาทของสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น .83 จึงนำแบบสอบถามไปใช้จริง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่(frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติ t-test และสถิติOne-way ANOVA ในการวิเคราะห์และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยในส่วนของเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ 1) สตรีในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 20 คน 2) ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 1 คน 3) พัฒนากรอำเภอ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 1 คน4) กลุ่มแกนนำชุมชน จำนวน 5 คน และ 5) ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 1 คน เครื่องมือในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์การบันทึกภาพ ในการจัดทำแนวทางการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีการกำหนดประเด็นขอบเขตในการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย และร่วมปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย (Descriptive)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการศึกษาระดับบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พบว่า บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน

ภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.48) โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวัฒนธรรม ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.58) และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสังคม ($\overline{X}$ = 3.67, S.D. = 0.73) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีข้อค้นพบดังนี้

1.1 ด้านวัฒนธรรม พบว่า บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวัฒนธรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีบทบาทในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมกับชุมชนในการสืบสาน รักษาประเพณีวัฒนธรรมต่างๆของชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านได้มีบทบาทในการจัดกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

1.2 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีการออมเงินเพื่อไว้ใช้เป็นทุนใช้จ่ายในยามจำเป็นของครอบครัว มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ ท่านได้มีบทบาทในการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพเพื่อจำหน่าย และนำรายได้เข้าสู่กลุ่ม,ชุมชน และครอบครัว มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านเคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกลุ่มอาชีพ, วิสาหกิจชุมชน, กองทุนหมู่บ้าน กองทุน ฌาปณกิจสงเคราะห์ เป็นต้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.94, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก($\overline{X}$ = 3.79, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการปลูกป่าและดูแลรักษาป่าชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.98) รองลงมาคือ ท่านทำการเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ เพื่อใช้ในการประกอบอาหารในครัวเรือน และจำหน่ายแก่เพื่อนบ้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.81, S.D. = 0.88) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน (ปลูกต้นไม้ กำจัดวัชพืช) มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.65, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

1.4 ด้านสังคม พบว่า บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.67, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการป้องปรามพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนในหมู่บ้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.71, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตักเตือนดำเนินการกับผู้ละเมิดกฎของหมู่บ้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.69, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

ท่านมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยของพิพาทของประชาชนในชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.61, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี แตกต่างกับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-30 ปี 31-40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา แตกต่างกับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ค้าขาย แม่บ้าน และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท แตกต่างกับ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ทั้งนี้ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสและระยะเวลาที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาระดับของปัจจัยสนับสนุนของสตรี ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านความตระหนัก ด้านการมีส่วนร่วมและด้านผู้นำ ดังนี้

3.1 ด้านการรับรู้ของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การรับรู้ของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่างๆ นั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.79, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ รายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ ($\overline{X}$ = 2.89, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ สื่อเสียงตามสาย ($\overline{X}$ = 2.82, S.D. = 0.54) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แผ่นพับ/ใบปลิว ($\overline{X}$ = 2.67, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ส่วนช่องทางการได้รับการสนับสนุนทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$ = 2.82, S.D. = 0.55) ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ช่องทางการศึกษาดูงาน ($\overline{X}$ = 2.78, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ การอบรม ($\overline{X}$ = 2.80, S.D. = 0.53) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การประชุมสัมมนา ($\overline{X}$ = 2.74, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

3.2 ด้านความตระหนักของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความตระหนักของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.07, S.D. = 0.49) ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นแรก ควรเริ่มที่การใช้จ่ายอย่างประหยัดในครอบครัว หันมาปลูกกิน ทำใช้เอง งดใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ การจะพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องฟื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีงามของการอยู่ร่วมกัน เช่น การเคารพผู้อาวุโส การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันกัน เป็นต้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.70) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านคิดว่าถ้าคนในชุมชนได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความอยู่ดีมีสุข มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.91, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าประชาชนมีการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.58) ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีการให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนเพื่อให้ชุมชนเป็นชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.86) รองลงมาคือ ท่านได้ทดลองนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัว มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.89) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมและได้ฝึกปฏิบัติขั้นตอนการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

3.4 ด้านการปฏิบัติตัวของผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการปฏิบัติตัวของผู้น้ำที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.60) ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้นำชุมชนมีการจัดประชุมเพื่อขยายผลการเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ผู้นำชุมชนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ข่าวสารหรือประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่สมาชิก มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจด้านบทบาทของตนเองเป็นอย่างดีในการบริหารจัดการกลุ่มต่างๆในชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

4. แนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท สรุปได้ดังนี้

4.1 ภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องของการจัดทำโครงการต่างๆ โดยการลงพื้นที่เข้าไปติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อจะให้ให้ความช่วยเหลือได้ตรงประเด็น และควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ด้านความรู้ การฝึกอบรม เงินทุน ให้มากยิ่งขึ้น

4.2 ผู้นำชุมชน ควรหาช่องทางในการส่งเสริมด้านเงินทุนต่างๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น การติดต่อขอทราบข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่างๆ จากองค์กรภาครัฐ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และควรนำปัญหาและความต้องการของชุมชนเข้าที่ประชุมในระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด เพื่อขอคำปรึกษาและขอความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

4.3 ประชาชนในชุมชน ควรรักษามาตรฐานและขยายเครือข่ายการดำเนินการในลักษณะของชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการขยายความรู้ ปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการให้หันมาดูแลครอบครัว ดูแลเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม สตรีได้เข้าไปมีบทบาทในระดับมากทั้ง 4 ด้าน แต่สิ่งที่กลุ่มสตรีแกนนำ ผู้ใหญ่บ้านรวมถึงปราชญ์ชาวบ้านต้องการในการพัฒนาก็คือ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

ภาครัฐ ในด้านการเข้ามาให้ความรู้ การฝึกอาชีพ การส่งเสริมด้านเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน และเงินทุนส่งเสริมการประกอบอาชีพจากภาครัฐให้ครอบคลุมกับประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อที่จะได้มีเงินไปลงทุนประกอบอาชีพให้ได้มากยิ่งขึ้น ส่วนเงินประจำตำแหน่งกลุ่มสตรีคิดว่า หากได้รับแล้วจะทำให้มีความกระตือรือร้นและมีหน้าที่ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เหมือนเช่น เงินตอบแทนของอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) พอมีเงินเดือนให้อาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ก็ทำงานได้อย่างเต็มที่มากขึ้น เป็นต้น

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท” สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยระดับบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวัฒนธรรม รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสังคม แต่ก็ยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำของชุมชน วัดสะพานมีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความคิดที่จะทำให้ชุมชนของตนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการน้อมนำพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชนของตน อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งทางพัฒนาชุมชนอำเภอ กำนัน ปราชญ์ชาวบ้าน และลูกบ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่ในการประสานงาน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ ข่าวสารและประสบการณ์ในการดำเนินการด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้ลูกบ้านได้รับทราบ เมื่อมีลูกบ้านกลุ่มย่อยนำมาปฏิบัติแล้วได้ผล ก็จะชักชวนให้เพื่อนบ้านนำไปปฏิบัติตามจนเกิดเป็นเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับรางวัล หมู่บ้านต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่ดี มีสุข” ในปี พ.ศ.2554 ดังที่ผู้ใหญ่บ้านได้กล่าวไว้ว่า “ในชุมชนวัดสะพานเป็นชุมชนต้นแบบในด้านของการนำเศรษฐกิจพอเพียงพอใช้ในชุมชน ก็จะมีหมู่บ้านอื่นจังหวัดอื่น มาดูงาน โดยจะมีศูนย์การเรียนรู้ไว้คอยให้คำแนะนำ สำหรับบทบาทสตรีในชุมชนนั้น ตัวผู้ใหญ่เองก็เป็นสตรี ก็จะมีการพูดคุย เข้าถึงกลุ่มแม่บ้านด้วยกันง่าย ก็จะทำการส่งเสริม ให้คำแนะนำให้ ลูกบ้านทำอาชีพเสริม เช่น การทำไข่เค็มใบเตย และไข่เยี่ยวม้า เพื่อขาย ก็จะมีคนมารับบ้าง เอาไปขายตามตลาด บ้าง ก็พอมีรายได้เข้ามาเสริม” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชมัยภรณ์ ศรีสมัย (2551) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยะลา ที่พบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านการเรียนรู้ ด้านการประหยัด ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

นอกจากนั้นด้วยความที่ผู้ใหญ่บ้านของชุมชนวัดสะพานเป็นสตรี การชักจูงสตรีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานจึงกระทำได้ง่ายขึ้น โดยผู้นำแทรกซึมความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากสตรีในครัวเรือน เริ่มจากการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อใช้ทำอาหาร การทำบัญชีครัวเรือน รับรู้รายรับ รายจ่าย ทำให้สามารถจัดการเรื่องการเงินในบ้านได้อย่างดี การรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อทำผลิตภัณฑ์ OTOP ไข่เค็มใบเตย และไข่เยี่ยวม้า จำหน่ายทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เมื่อสตรีมีบทบาทในการหารายได้เข้ามาในครอบครัวมากขึ้น ก็เกิดความภูมิใจและกล้าที่จะชักนำบุคคลใกล้เคียงเข้ามาร่วมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครัวเรือนด้วย เมื่อครอบครัวดี เศรษฐกิจใน

ครอบครัวดี สิ่งแวดล้อมดี สังคมก็จะดีตามไปด้วย ดังนั้นบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวัดสะพานจึงอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ นัทธปราชญ์ นันทิวัฒน์กุล และเกรยูร ใยบัวกลิ่น (2551) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบและกระบวนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคง และปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน พบว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในครัวเรือนนั้นกลุ่มตัวอย่างที่นำนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้มีความพอเพียงทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

และสอดคล้องกับ นิวัต ศลศิลป์ชัย (2551) ที่ศึกษาเรื่องทัศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชุมชนในอำเภอสามชุก มีทัศนคติต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 6 ด้าน คือ ด้านการลดรายจ่าย ชาวชุมชนเห็นเป็นเรื่องสำคัญเพราะเมื่อมีการลดรายจ่ายเกิดขึ้นในครัวเรือนก็ทำให้ครอบครัวมีเงินเก็บไว้เหลือใช้ในสิ่งที่จำเป็น ด้านการเพิ่มรายได้ มีการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนทำอาชีพเสริมเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนอีกทางหนึ่งด้วย อีกทั้งยังมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้นอีกด้วย ด้านการประหยัด มีการออมทรัพย์ทำให้สมาชิกในครัวเรือนรู้จักประหยัด รู้จักใช้จ่ายกันมากขึ้น และในชุมชนก็ยังมีกลุ่มออมทรัพย์เกิดขึ้นอีกด้วย ด้านการเรียนรู้มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนา ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน สามารถนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างยั่งยืน ด้านความเอื้ออารีต่อกัน ชาวชุมชนรู้รักสามัคคี มีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหาให้พ้นจากปัญหาและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากพื้นฐานของสตรีในชุมชนที่มีทัศนคติในแง่บวก ต่อแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบการการได้รับการสนับสนุน เผยแพร่ ความรู้ วิธีการดำเนินงานด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากผู้นำชุมชน จากหน่วยงานภาครัฐ ปราชญ์ชาวบ้าน ส่งผลให้สตรีของชุมชนวัดสะพานประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีความสุข มีความอบอุ่นในครอบครัว มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นจึงเป็นการยืนยันผลการศึกษาว่า บทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2. จากผลการวิจัย การเปรียบเทียบบทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสและระยะเวลาที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถแยกอภิปรายได้ดังนี้

2.1 อายุ พบว่า สตรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอายุจะบ่งบอกถึงประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต บุคคลที่มีอายุมากกว่าย่อมจะเข้าใจชีวิต มีความอดทน และมี

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

ประสบการณ์มากกว่า จึงทำให้สตรีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามปลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชมัยภรณ์ ศรีสมัย (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดยะลา ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

2.2 สถานภาพสมรส พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สตรีที่สมรสแล้วหรือยังไม่สมรส ก็มีบาทบาทในการพัฒนาตนเองและครอบครัวโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิตได้เท่าเทียมกัน มีโอกาสได้รับความรู้ และการฝึกสอน ที่เท่าเทียมกัน จากการเข้าร่วมประชุมกลุ่มเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนได้เท่าเทียมกัน จึงทำให้ สตรีที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีในการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ดังคำกล่าวของปราชญ์ชาวบ้านที่ว่า “สำหรับชุมชนวัดสะพาน เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน มีกิจกรรมหลายด้าน ทำให้สตรีในชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนา ทั้งในด้านของการเป็นสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ชมรมผู้สูงอายุ หรือแม้แต่อาสาสมัครต่างๆ สำหรับบทบาทของการเป็นสมาชิกศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สตรีจะมีการ ปลูกผักไว้กินเอง เรื่องความพออยู่ พอกิน พอประมาณ อดทน ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ในชุมชนบูรณาการร่วมกันในเรื่องการขับเคลื่อนงาน ในด้านของเศรษฐกิจครัวเรือน ล้อมรั้วด้วยผัก อีกด้านคือให้ประชาชนและชมรมผู้สูงอายุ รู้จักการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร สมุนไพรหลายๆด้านที่จะรักษาดูแลร่างกายของเราได้ สมุนไพรจะไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในร่างกาย ของเราได้ เป็นยาบำรุงร่างกายและความสมดุลของร่างกายในเรื่องของพืชผัก”

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาจะทำให้บุคคลมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น มีวิสัยทัศน์ แนวคิด มุมมองและทัศนคติ ในการดำเนินชีวิตที่กว้างขึ้น ผู้มีระดับการศึกษาสูง จะได้รับความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าบุคคลผู้มีการศึกษาในระดับพื้นฐาน ทำให้ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นิวัต ศลศิลป์ชัย (2551) ศึกษาเรื่องทัศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชาวชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกัน

2.4 รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่มีรายได้มากกว่าจะมีความพร้อมในการลงทุน หรือการจัดหาวัสดุ วัตถุดิบ เช่น เมล็ดพันธ์ผัก ปุ๋ยหมัก หรือค่าใช้จ่ายเบื้องต้นในการทำการเกษตร มากกว่า บุคคลที่มีรายได้น้อย จึงทำให้ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นิวัต ศลศิลป์ชัย (2551) ศึกษาเรื่องทัศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชาวชุมชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีทัศนะต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกัน

2.5 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่. 05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนวัดสะพานเป็นชุมชนที่มีการดำเนินการด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลานานแล้ว ดังนั้นปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่จึงไม่มีผลกับความคิดเห็นต่อบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนวัดสะพาน ซึ่งสอดคล้องกับ นิวัต ศลศิลป์ชัย (2551) ศึกษาเรื่องทัศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชาวชุมชนที่มีระยะเวลาการอาศัยอยู่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาระดับของปัจจัยสนับสนุนของสตรี ในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านความตระหนัก ด้านการมีส่วนร่วมและด้านผู้นำ ดังนี้

3.1 ด้านการรับรู้ของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การรับรู้ของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่างๆ นั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งจากสื่อโทรทัศน์ สื่อเสียงตามสาย วิทยุ หนังสือพิมพ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ อินเตอร์เน็ต และและแผ่นพับ/ใบปลิว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินการด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนวัดสะพาน อาศัยความสามัคคีและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยจะมาประชุมเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงทุกวันที่ 27 ของเดือนโดยปกติ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารก็จะรับรู้จากที่ประชุมเป็นหลัก จึงทำให้ช่องทางการรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ นั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งในปัจจุบันประชาชนยังต้องดำเนินชีวิตด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ช่วงระยะเวลาของการเสพสื่อจึงน้อยลงตามไปด้วย จึงทำให้ระดับของการรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ใหญ่บ้านที่ว่า *“ในการขับเคลื่อนงานต่างๆ ประชาชนในหมู่บ้านจะรู้และตระหนักในเรื่องงานต่างๆ พร้อมที่จะมาเข้าประชุม โดยชุมชนกำหนดให้มีการประชุม เดือนละ 3 วัน คือ วันที่ 2 วันที่ 10 และวันที่ 27 สมาชิกในชุมชนจะมาประชุมกันโดยไม่ต้องเตือน”*

ส่วนช่องทางการได้รับการสนับสนุนทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันทั้งการศึกษาดูงาน การอบรม การจัดเวทีประชาคม รวมถึงการประชุมสัมมนาล้วนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในการดำเนินงานของสตรีชุมชนวัดสะพานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนั้นขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน จึงทำให้สตรีในชุมชนมีโอกาสไปดูงาน หรืออบรม สัมมนา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกลุ่มสตรีชุมชนวัดสะพานที่ว่า *“อยากให้ทางรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ ลงมาช่วยดูแล ให้ทุนสนับสนุน ให้ความรู้ แนะนำความรู้ใหม่ๆ ด้านการเกษตร หรือฝึกอาชีพให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านจะได้มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น”* และสอดคล้องกับคำกล่าวของปราชญ์ชาวบ้านที่ว่า *“ป้าอยากที่เค้ามีงบประมาณลงมาเยอะๆ ให้สตรีเป็นทุนในการพัฒนา บางอย่างก็ไม่ครอบคลุม อยากให้ครอบคลุมในทุกเรื่อง ทุกกลุ่มทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นชาวนา การรวมกลุ่มของแม่บ้าน การปลูกผักขาย OTOP เพื่อส่งเสริมบาทบาทของสตรี ทำให้กลุ่มสตรีสามารถที่จะกู้ยืม ตรงนี้ไปดำเนินการได้”*

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

3.2 ด้านความตระหนักของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความตระหนักของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นแรก ควรเริ่มที่การใช้จ่ายอย่างประหยัดในครอบครัว หันมาปลูกกิน ทำใช้เอง งดใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ง่าย เห็นได้ชัดจากการทดลองทำ ประชาชนจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าหากทำได้จะช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจริงๆ ดังนั้น สตรีในชุมชนวัดสะพาน จึงมีความตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิโรจน์ ฉิมดี (2550,บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาอาชีพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของสตรี ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พบว่า สตรีมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สตรีมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากใน 3 ประเด็น คือ การอยู่อย่างพอกินพอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ยึดทางสายกลางในการดำเนินชีวิต การซื่อสัตย์สุจริต ละเลิกอบายมุขทั้งสิ้น การสร้างความดีและพยายามรักษาความดีนั้นให้งอกงาม และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำใช้ได้กับการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกอาชีพ

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนมีการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สตรีในชุมชนวัดสะพานมีความสามัคคีกัน และให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนเป็นอย่างดี มีการเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ในการประชุมของชุมชนทุกวันที่ 27 ของเดือน ดังคำกล่าวของผู้ใหญ่บ้านที่ว่า “ประชาชนในหมู่บ้านจะรู้และตระหนักในเรื่องงานต่างๆ พร้อมที่จะมาเข้าประชุม โดยชุมชนกำหนดให้มีการประชุม เดือนละ 3 วัน คือ วันที่ 2 วันที่ 10 และวันที่ 27 สมาชิกในชุมชนจะมาประชุมกันโดยไม่ต้องเตือน” นอกจากด้านการมีส่วนร่วมกับผู้นำแล้ว สตรีในชุมชนวัดสะพานยังได้ทดลองนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัว ทั้งในเรื่องของการปลูกผักกินเอง “กิน เอื้อ เหลือ ขาย” การจัดทำบัญชีครัวเรือน การรักษาความสะอาดของบ้านเรือนและบริเวณบ้าน ตลอดจนการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุตรหลานให้เป็นคนดี ซื่อสัตย์ มีศีลธรรม ดังคำกล่าวของกลุ่มสตรีชุมชนวัดสะพาน ที่ว่า “รู้สึกได้กับตัวเอง จากการเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยหมักปลูกผักกินเอง ดูแลความสะอาดในบ้าน มีเวลาให้กับครอบครัวมากขึ้น ที่ผ่านมาชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ชีวิตมีความสุขมากขึ้น รายจ่ายลดลง เพราะรายจ่ายอันไหนลดได้ก็ลด การปลูกผักกินเอง ทำให้สุขภาพดีขึ้น เพราะผักที่ขายในตลาดมียาฆ่าแมลงเยอะ เดี๋ยวนี้ไม่ใส่ยาผักก็ไม่งาม ถ้าปลูกขายก็ต้องใช้ แต่ของชุมชนเราใช้ยาไล่แมลงที่ทำจากสะเดา ใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมี ทำให้สุขภาพดีขึ้น ไม่ค่อยป่วย แข็งแรง” จากการมีส่วนร่วมของสมาชิกของสตรีชุมชนวัดสะพานจึงทำให้ชุมชนวัดสะพานได้รับรางวัล หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นประจำปี 2554

3.4 ด้านการปฏิบัติตัวของผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการปฏิบัติตัวของผู้น้ำที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มแกนนำ และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นสตรีดังนั้นการเข้าไปให้ความรู้การจัดประชุมเพื่อขยายผลการเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับกลุ่มแม่บ้านหรือสตรีในชุมชน จึงกระทำได้ง่ายเพราะเป็นสตรีด้วยกัน โดยผู้นำชุมชนจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ข่าวสารหรือประสบการณ์ด้าน

เศรษฐกิจพอเพียงแก่สมาชิกเอง มีการทำให้ดู ด้วยการทำไข่เค็มใบเตย และไข่เยี่ยวม้า จนกลายเป็นสินค้า OTOP สร้างรายได้ให้กับชุมชน มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อให้ความรู้กับผู้ที่สนใจจะฝึกปฏิบัติ โดยแกนนำกลุ่มเป็นผู้ถ่ายทอด การที่ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มและปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้ที่รู้จักกันดีในชุมชน จึงทำให้เป็นการง่ายที่สตรีในชุมชนจะเข้ามาขอคำแนะนำในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังคำกล่าวของปราชญ์ชาวบ้านที่ว่า “ชาวบ้านเค้าก็จะมีความรู้ และน้อมนำปรัชญาฯ มาปฏิบัติกันอยู่แล้ว พอเรานำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเผยแผ่ มาทำให้เค้าเห็น เค้าก็ทำตาม เค้าก็ถาม อยากรู้ เราก็สอน ทำให้เป็นที่มาของหมู่บ้านต้นแบบแต่กว่าจะมาถึงวันนี้ก็ยาก ลำบาก การที่จะชวนเค้ามาทำ เราต้องเสียสละ ต้องทำให้เค้าเห็น แรกๆ พอเค้าเห็นว่าได้ผลจริง เค้าจะเข้ามาเอง เราก็จะเหนื่อยน้อยลง”

4. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน พบว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทสตรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม สตรีได้เข้าไปมีบทบาทในระดับมากทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากอยู่แล้ว หากจะส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่กลุ่มสตรีจะต้องตระหนัก และเต็มใจที่จะกระทำเพิ่มมากขึ้น โดยการทุ่มเทเวลา และความสามารถของตนเองให้มากยิ่งขึ้น แต่สิ่งที่กลุ่มสตรี แกนนำ ผู้ใหญ่บ้านรวมถึงปราชญ์ชาวบ้านต้องการในการพัฒนาก็คือ การได้รับการสนับสนุนเงินทุนค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน และเงินทุนส่งเสริมการประกอบอาชีพจากภาครัฐให้ครอบคลุมกับประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อที่จะได้มีเงินไปลงทุนประกอบอาชีพให้ได้มากยิ่งขึ้น ส่วนเงินประจำตำแหน่งกลุ่มสตรีคิดว่า หากได้รับแล้วจะทำให้มีความกระตือรือร้นและมีหน้าที่ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เหมือนเช่น เงินตอบแทนของ อสม. พอมีเงินเดือนให้ อาสมัคร อสม. ก็ทำงานได้อย่างเต็มที่มากขึ้น เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า การให้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐนั้น จะเข้ามาให้การสนับสนุนตามนโยบายที่ได้รับจากส่วนกลางเป็นช่วงเวลา เช่น ช่วงที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้าน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ก็จะสนับสนุนส่งเสริมในยุคของรัฐบาลหนึ่ง เมื่อผลัดเปลี่ยนรัฐบาล นโยบายนี้ก็หายไป ทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง หรือการส่งเสริมให้ชาวบ้านดำเนินการตามปลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็จะเฟื่องฟูในยุคของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เป็นต้น เมื่อเปลี่ยนแผนใหม่ภาครัฐก็หันไปส่งเสริมในเรื่องต่างๆ ต่อไป ดังนั้นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานจากภาครัฐจึงขาดความต่อเนื่อง กลุ่มสตรีชุมชนวัดสะพานจึงต้องการให้ภาครัฐเข้ามาดูแลให้ความรู้และสนับสนุนเรื่องเงินทุน เงินค่าตอบแทนอย่างจริงจัง ดังคำกล่าวของกลุ่มสตรีชุมชนวัดสะพานที่ว่า “อยากให้ทางรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ ลงมาช่วยดูแล ให้ทุนสนับสนุน ให้ความรู้ แนะนำความรู้ใหม่ๆ ด้านการเกษตร หรือฝึกอาชีพให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านจะได้มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น” และคำกล่าวของปราชญ์ชาวบ้านที่ว่า “ป้าอยากที่เค้ามีงบประมาณลงมาเยอะๆ ให้สตรีเป็นทุนในการพัฒนา บางอย่างก็ไม่ครอบคลุม อยากให้ครอบคลุมในทุกเรื่อง ทุกกลุ่มทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นชาวนา การรวมกลุ่มของแม่บ้าน การปลูกผักขาย OTOP เพื่อส่งเสริมบาทบาทของสตรี ทำให้ผู้หญิงสามารถที่จะกู้ยืม ตรงนี้ไปดำเนินการได้ ปัจจุบันการของบ การกู้ยืมต่างๆ มีข้อจำกัดมาก เช่น เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อยู่แล้ว ห้ามกู้ยืม เป็นต้น ชาวบ้านส่วนมากเป็นสมาชิก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ก็จะหมดสิทธิไป ส่วนตัวอยากให้

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

สตรีทุกกลุ่มวัย ผู้ใช้แรงงานต่างๆ ได้งบประมาณเท่าเทียมกัน” นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังกล่าวว่า “ในหมู่บ้านบทบาทสตรีเป็นอาสาที่เรียกว่าใช้ได้ แต่ในการขับเคลื่อนเรื่องทุนสังคม เครื่องมือที่จะทำงานก็ต้องมี สตรีทุกหมู่บ้านพร้อมอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีทุนทางด้านสังคมเข้ามาให้การสนับสนุน มันไปอยู่ระดับบนซะหมด ในส่วนของทุนสตรีชาวบ้านระดับล่างยังเข้าไม่ถึงเท่าไหร่ ก็อยากให้ภาครัฐลงมาช่วยเหลือเรื่องเงินทุน” ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาบทบาทสตรีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับชุมชนวัดสะพานนั้น เป็นเรื่องการได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ การฝึกอบรม แหล่งเงินทุน และค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานของสตรีในชุมชนเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิโรจน์ ฉิมดี (2550,บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาอาชีพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของสตรี ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีมีความรู้ความเข้าใจหลักการเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก หน่วยงานของรัฐและเอกชนควรสนับสนุนส่งเสริมสตรี ด้านการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ในการประกอบอาชีพตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสถาบันการเงินที่ต้องสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพเพื่อให้สตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อจะได้ทราบถึงบทบาทสตรีกับการพัฒนาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างพื้นที่ เมื่อเกิดความแตกต่างจะได้นำมาเปรียบเทียบและเรียนรู้ถึงข้อดีและข้อเสีย และสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมให้ประชาชนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครัวเรือนมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชนเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา ปัจจัยที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ เพื่อจะเกิดผลการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการ สำหรับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการ และกระบวนการสำหรับการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นมาตรฐานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กิตติสันติ์ ทัตตะพันธ์. 2553.**บทบาทของผู้นำสตรีกับการบริหารท้องถิ่น :กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลริมเหนือ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.**วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จริยา สุพรรณ. (2550). **การยอมรับเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา.**วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิวัต ศลศิลป์ชัย. (2551). **ทัศนะของชาวชุมชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

นพพร เมธีอนันต์กุล. (2549). **การนำแนวปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบุรี.**ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม ,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วารุณี ชินวินิจกุล. (2549). **กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนไม้เรียงอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช.** ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2550). **เจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง: องค์ความรู้จากงานวิจัย.** เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติของส่วนวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยภารกิจวิทยาการ. ม.ป.ท..

อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2546). **การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.